

04 aprilie 2023

La Nr.

Nr. 04-3/26-852

din

Domnului Igor GROSU,
Președintele Parlamentului Republicii Moldova

Opinie
asupra proiectului de Lege privind avertizorii de integritate
(număr de înregistrare 84 h.166)
aspecte legale referitoare la implicarea Avocatului Poporului
derivate din proiectul de Lege

Avocatul Poporului a prezentat Ministerului Justiției, la etapa consultărilor publice, opinia asupra proiectului Legii privind avertizorii de integritate.

Examinat în ședința Guvernului din 29.03.2023, proiectul a fost aprobat fără a se ține cont de recomandările propuse de Ombudsman.

Prin urmare, Avocatul Poporului consideră necesar de a fi luate în calcul propunerile înaintate, care vizează nemijlocit Instituția Ombudsmanului, luând în considerare modificările recente aduse la Legea 52/2014 (Avocatului Poporului) și standardele de activitate ale Instituțiilor Ombudsmanului.

1. Principiile care privesc protecția și promovarea instituției Ombudsmanului (Principiile de la Veneția) reamintesc faptul că, *Ombudsmanul este instituția care acționează independent împotriva proastei administrări și pretinsele încălcări ale drepturilor omului și libertăților fundamentale ce afectează persoane fizice sau juridice*. Independența este garantată și de Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman) nr. 52/2014, abilitându-l cu **dreptul** de a întreprinde anumite acțiuni în exercitarea mandatului de asigurare a respectării drepturilor și libertăților omului. Aici ne referim la dreptul de a *reprezenta persoanele sau grupurile de persoane în fața autorităților publice și instanțelor de judecată în cazurile complexe ce țin de drepturile și libertățile omului sau în cazurile de interes public* (art. 11 lit. f) din lege).

Formularea dată de art. 24 alin. (1) lit. b) din proiect aduce atingere independenței Ombudsmanului în situația obligativității reprezentării în instanța de judecată dictată de lege. Totuși, reprezentarea în instanță este un drept valorificat de Avocatul Poporului doar la propria decizie și doar în baza propriilor constatări și deducții.

Prin analogie, dreptul discreționar al Avocatului Poporului se desprinde și din Principiile de la Paris potrivit cărora *Ombudsmanul va avea dreptul discreționar, la propria inițiativă sau drept rezultat al unei plângeri, să investigheze cazuri ținând cont de soluțiile administrative disponibile*.

Astfel, Avocatul Poporului în continuare insistă asupra **excluderii** lit. b) din alin. (1) al art. 24 din proiect.

Argumentul prezentat în tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor nu este elocvent, întrucât de rând cu toate cererile examinate de Avocatul Poporului, cererile de protecție a avertizorilor de integritate la fel erau scutite de taxa de stat, asigurându-se caracterul gratuit al procedurii de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

2. Fiind autoritatea care asigură doar protecție avertizorilor de integritate și nu este responsabilă de primirea și examinarea dezvăluirilor externe și publice, procedura sesizării din

oficiu în cazul dezvăluirii publice de încălcări ale legii se dovedește a fi irațională. Este logic ca protecția să fie solicitată de persoana supusă răzbunărilor. În lipsa certitudinii că protecția este necesară avertizorului de integritate, sesizarea din oficiu este inutilă. Pentru Avocatul Poporului este importantă **voiața** persoanei de a beneficia de protecție împotriva acțiunilor de răzbunare.

Similar remaricii precedente, sugerăm **excluderea** alin. (2) din art. 24 al proiectului.

Autorul proiectului susține că *În cazul dezvăluirilor publice de încălcare a legii care afectează grav sau esențial drepturile persoanei Avocatul Poporului poate să se autosesizeze din oficiu întru examinarea circumstanțelor, după caz cu acordarea protecției necesare.* Este o contradicție totală cu prevederile proiectului de lege, deoarece Oficiul Avocatului Poporului nu este autoritatea publică responsabilă de examinarea dezvăluirilor externe și publice de încălcări ale legii. Este imposibil să *examinezi circumstanțele* după cum se menționează în sinteză, nefiind abilitat de lege cu acest drept.

3. În continuarea ideii de mai sus, nu este relevantă prevederea de la art. 18 din proiect, conform căreia în cazul dezvăluirii publice de încălcări ale legii, persoana poate fi recunoscută în calitate de avertizor de integritate fie de către autoritatea competentă, fie de către autoritatea de protecție.

Avocatul Poporului, în temeiul art. 22 din proiect, are statut de autoritate de protecție, respectiv nu-i poate fi delegată atribuția de recunoaștere a calității de avertizor de integritate.

Ombudsmanul examinează cererile de protecție a avertizorilor de integritate și nicidecum nu examinează avertizarea de integritate pentru a putea decide în privința acordării calității de avertizor de integritate.

Explicația din sinteză precum că *măsurile de protecție sunt acordate doar după atribuirea calității de avertizor de integritate și constatarea riscurilor de răzbunare, din care considerente a fost stabilit dreptul Avocatului Poporului de a recunoaște persoana în calitate de avertizor de integritate* nu este una potrivită contextului, fiind lipsită de fundamentare juridică.

În concluzie, Avocatul Poporului reiterează doleanța de a asigura la maxim transparența procesului decizional prin organizarea dezbaterilor publice ale proiectului de lege, cu implicarea tuturor actorilor statali interesați și a societății civile.

Cu respect,

Ceslav Panico,

Avocatul Poporului (Ombudsman)

Digitally signed by Panico Ceslav
Date: 2023.04.04 11:38:32 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor: Liudmila Zarișneac
Tel.: 060002681